

2658

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

/ 1

Näcken.

Näcken.

Knall visste mycket om näcken,
men det kan jag inte komma ihåg nu. Hans far hade
sett honom borta vid en göl i Knihult. En gång ska-
pade han ut sig som en häst och alldeles flög ut i
gylet, så vattnet fräste om honom, som om det hade
varit eld. Näcken kunde skapa sig i vilken gestalt
han ville. Han visade sig ofta vid det där gylet i
Knihult.

Härlunda sv. Torr.

2658

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2 2

Tomtar.

Tomtar.

Tomtar drar till dom husena, där de tycker om det
och där de trivs. Men de drar ifrån dom, som behandlar dom
illa. Jag vet inte, hur de skall behandla dom eller hurudana
de ~~sax~~ se ut.

2658

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3 3

Kloka.

Kloka.

Förr gick det dalmasar omkring,
som voro kloka. Fick de inte, som de ville på stäl-
lena, så ställde de till något puts för dem. Men de
kunde ju göra gott också, när de det ville.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

44

2658

Snoken.

Snoken.

Snokar kallas även ringhalsar.

Somliga kalla dem även gulkind, för de ha en gul ring om halsen. De bitas inte. De lägga ägg, då där-
emot andra ormar ynglar.

2658

Vita ormar.

Vita ormar.

Om de tar en vit orm i mars månad,
duger den till medicin.

Om de kokar en sådan och sen
dricker spadet, ska de bli riktigt kloka, så de kan
bota vad de vill.

2658

Orm i sig.Orm i sig.

En gång när jag var hos den där doktorn, som botade min bror för kolla, efter medicin till honom, var denne inte hemma, utan jag fick sitta och vänta på honom, tills han kom hem. Då hade han varit hos en kvinna i grannsocknen, som hade fått en orm i sig. Hans hustru frågade honom, hur det hade lyckats, så jag hörde, vad han sa: "Nej, det gick in-

te idag heller, men vi hade honom ända uppe i
halsen, men han slank ner igen!"

2658

77

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2658

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

88

Hur namnet Horsåsen uppkommit.

På denna sidan Horshult i Virestad är det en ås, som de kallar Horsåsen, för där är ett fruntimmer och en häst nergravna. Fruntimret hade bolat med hästen, säger de, och till straff därför blev hon begravnen där. Gården har namn efter det också.

Hur namnet
Horsåsen upp-
kommit.

2658

LITTELLE OMBUDSRETTERS
FOLKRETTSHJESARKIV

99

Hur namnet Kajelund uppkommit.

På andra sidan Virestad ligger en stor slätt, där det nu är uppvuxet stort björke, som de kallar Kajelund. Och de säger, att den fått namn efter ett fruntimmer, som hette Kari. Hon har blivit nergraven där, för att hon bolade med en tjur.

De gamle säger det, Men det kan väl aldrig äga stånd, att ett fruntimmer har varit så galet?

Hur namnet
Kajelund upp-
kommit.

2658

10
18

Slakten

Slakten.

När de slaktade skulle de kasta bort olydnadsörat, för får en havande kvinna tag i det och äter av det, så blir barnet olydigt.

Olydnadsörat är en bit, som sitter vid hjärtat och ser ut som ett öra.

Gallan tog de vara på och hade till att smörja fötterna med mot frost.

Blåsan ansade de till, och den hade de gamle till att röktobak i.

2658

Avskrift ur Katiina Kealls gömmor. Flickan, som
brampade på
brödet (avskrift.)

Avskrift om flickan som brampade på brödet. då hon hände i
Tyskland den 27 augusti 1716 =

Flickan kom ut till att tjena.
Första tiden besökte hon
fadren. Men när det gäl
många år följande hon sin

Fader.
1. Vården.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

12
T2

2658

fadren bleo sjuk och
ville lala vid dottern
men hon sade att nu
Ory iag mig inte om
honon han har inte
gifvet mig några fi-
na kläder.

-2 =

nu vel iag vara med
vardon han får liza
så dan. iag kan inte
göra honon bra han
låg och bad till gud
att han finge lala vid
hänne och att gud
ville öfna hän Jearta.

= 3 =

Jadren dag nu skall
Begravas. där sändes
bud att hon skulle
vara med på Be-
grafningen. men hon
hade inte finna nag
kläder eller sko tel
att vara med.

1713

2658

UNIVERSITETS
FOLKLIVSARKIV

= 4 =

dä Bestälde hon
nya sko hämnes hus-
moder sade att det
inte passar utan att
följer sin fader till
tel grafven

= 5 =

lag skall gifva dig
två Bröd att hafva
med dig. hon lag de

2 Bröd och gav sig
i väg fel hon kom
fel en sus eller vatten
som var öfver hela
vägen så att hon ej
kunde komma öfver
utan att skona Bofvo
våla. då lade hon
de två bröden att hon
kunde gå lårskot öfver.
då hon steg på Bröden
fastnade hennes föter
och Begynte fel att
sjunka ned i jorden.

=6 =

hon drog ned litti
fel vidjan då hon
kunde inte komma
lös. ingen kunde

låg säga häme.
allt folk såg häme
och hon bad om
hjelp men förjäfres.

45

2658

= 7 =

efter slutad gud-
tjänst kom prästen
och allt folk och sågs
häme. Prästen gör-
de tal för folket och
sade att man ser
vi hur det går att
frakta sin pader
och lägga en så tung
börd på sina för-
äldrar på sina sista
dagar. det sista
bad hon till gud om
färlätselse för det

hon här varit på
hög färdig och van vār-
dat sin fader. hon
knäpte i hvar sinna
händer och sag far-
väl med de alla som
stode där om kring.
och då äpuades jorden
och hon försvant i et
ögonblick. och jorden
föl kel panna på
det blev jemt. så
det var gods moder
värk. så det är
inte värt att präk-
ka varken fader eller
moder söster eller
broder eller ven
det vara vä. vä

Den sista Linnæus skär
då är alla lika då
gud kallar andan i
från oss. då har vi
det så klart som vi
har för gjort oss.

12.
17

2658

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vidare finnes å pap-
peret följande skrivet:

"Demna lilla skrift är et
menne efter mig då jag
är glömd." samt "Låt demna
afskrift vara et menne
från mig.

J. P. Knull."

Småland
Albo hd

Uppf. Bengt Loderberg

1818

Härleunda Sn
1929

Mor. Katrina Knall
född 1845; f. Forsäs

2658

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Röckla-visan.

Röckla-visan

Trollen sag en
hustru i Röckla för en kaval
där, som hette Per. De gjorde
en visa om det där vaksä,
men jag är inte vänska
sitt att komma ihåg den. Men
Knall kunde den om spöng
den ofta. Den hade ju så
vacker röst. Men jag har
aldrig kunnat sjunga. Hade

1919

2058

Kuall bara lerat skulle nog
herren fått reda på det!

Men en vers var så här:

"Här du kära Per, gif mig
ditt strumpband, så bliver
jag löst från Lollens hårda
band." — Se, det var så, att
när Per skulle gifva om sig
kom hon och visade sig för
honon och så det. Nu kann
ville rusa ut till henne,
men det andra bröllopsfolket
höll honon, och då kom Lollen
och såg Lillhans henne. Men vers
visade hon sig var julafton på
en backe vid Röckla. Där
såg de, hur hon satte och kom-
made sitt hår. (Fr. andra
berättelse!)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2658

20
20.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fallandesjuka.

Fallandesjuka.

Mot fallandesjuka skulle de dricka blodet varmt
av djur, som de slaktade.

2658

Kollan.

Kollan.

Jag hade en bror, som hade fått kollan. Det yttrar sig så, att de frysa förskräckligt, och riktigt skakas och brytas i lemmarna, och efteråt bli de sjuka. Den sjukdomen kunde de få ha i årtal utan att kunna bli botade för den. Den kommer ett par gånger i veckan, men så äro de friska ett par dagar dessemellan.

2658

22²

Vi sökte en kvacksalvare för
min bror, och han fick en massa pulver och tunn
medicin med för resten, men det gjorde inte mycket
nytta, för han var sjuk i över ett halvår. Sen blev
det ju så småningom litet bättre.

LIVET I VÄSTGÖTTA
FOLKREKONSTRUKTIONEN

23
27

2658

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Medel mot kikhosta.

Medel mot kik-
hosta.

Ett bra medel mot kikhosta var
att koka kikhostebär och sen dricka spadet därav.
Dessa bär voro en slags långa piggar, som plockades
på enebuskarna om vårarna.

27.²⁴

2658

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ormbiten.

Ormbiten.

En gång då jag var nio år gammal, var jag ute och sprang och blev då ormbiten. Jag förstod inte vad det var, utan sprang hem och in till mor och sa, att jag hade blivit biten av något kallt, kallt. Mor begrep ju genast, att jag hade blivit ormbiten, så hon sprang och hämtade far.

Han flådde av aspebark och band om såret, och mor sprang långt bort till ett ställe och frågade efter ormskinn, som jag skulle taga in. Så band de fars brudgumshalsduk om knäet, för de sa, att om man binder en silkehalsduk, som en brudgum haft om halsen, så ska inte giftet kunna gå längre i kroppen än till den. Men det dröjde inte länge, förrän jag började kräkas och måste gå och lägga mig. Jag blev alldeles gulgrön över hela kroppen.

Många säger, att om jag hade skyndat mig hem och hunnit dricka före ormen, så skulle jag inte ha haft något ont av bittet.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Malin
Albo
Larunda
1778-1829

2658
2658

26
26.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Katarina Knall
född 1845 i V. Torsås

Staffansritt.

Staffansritt.

Anndagsmorgon skulle de rida
Staffansotte. Då redo de kapp. utefter vägarna. Men
vad det skulle tjäna till, det vet jag inte. De hade
inget annat för sig än bara det, att de redo i kapp.
Det var ju i regel bara drängarna och ungdomen, som var
ute på sånt där.

27²⁷

2658

Sjuvordagen.

Sjuvordagen.

27 juli.

Sjuvordagen är den

in det regnar sju-
sovare, regnar det sju i
sju veckor.

Småland
Mbs
Härlanda
uppsat 1929

28²⁸

2658

uppsat Bengt Lönnberg
ber. Karina Knall
född 1845 i V. Forsås

Röknåvaden.

Röknåvad

Röknåvaden bör-
jar den 23 juli och slutar den
23 augusti.